Regionledningskontoret
Josefin Hallenborg

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2022-09-09

TRN 2022-0084

Tillväxt- och
regionplanenämnden

Deltagande och medfinansiering av Leader Stockholmsbygd

Regionledningskontorets förslag till beslut

Tillväxt- och regionplanenämnden beslutar följande.

1. Region Stockholm deltar i Leader Stockholmsbygd under programperioden år 2023–2027 under förutsättning att tillväxt- och regionplanenämndens bidragsbudget är oförändrad åren 2023 och 2024 enligt verksamhetsplan 2022. För planperioden för 2025 - 2027 behöver budgeten omfördelas för att kunna finansiera ett fortsatt deltagande i Leader Stockholmsbygd.

2. Tillväxt- och regionplanenämnden uppdrar åt regiondirektören att nominera en ordinarie ledamot och en ersättare till styrelsen för Leader Stockholmsbygd.

Sammanfattning

Region Stockholm har genom skrivelsen Region Stockholms medverkan inom LEADER under Sveriges strategiska plan för den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027, fått förfrågan av Leader Stockholmsbygd om att fortsatt medverka i och medfinansiera Leader Stockholmsbygd samt att nominera en ledamot och en ersättare till styrelsen för Leader Stockholmsbygd.

Region Stockholm medverkar sedan år 2021 i Leader Stockholmsbygd. Regionledningskontoret är positivt till Leader Stockholmsbygds verksamhet och bedömer att den bidrar till genomförandet av den Regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen 2050(RUFS) (LS 2015–0084) och Landsbygds- och skärgårdsstrategin för Stockholmsregionen (TRN 2016–0127). Regionledningskontoret föreslår att Leader Stockholmsbygds ansökan om Region Stockholms fortsatta medverkan och medfinansiering för programperioden år 2023–2027 beviljas förutsatt att tillväxt- och regionplanenämndens bidragsbudget är oförändrad åren 2023 och 2024

enligt verksamhetsplan 2022. För planperioden för 2025 - 2027 behöver budgeten omfördelas för att kunna finansiera ett fortsatt deltagande i Leader Stockholmsbygd.

Bakgrund
Leader Stockholmsbygd äskar medfinansiering av ny budget och ny utvecklingsstrategi för att kunna fortsätta sin verksamhet under kommande stödperiod år 2023–2027. Den önskade medfinansieringen från Region Stockholm skulle uppgå till 600 000 kronor årligen mellan år 2023–2027. Leader Stockholmsbygd vill också att Region Stockholm nominerar en ledamot och en ersättare till styrelsen för Leader Stockholmsbygd.

Beslut behöver fattas före den 15 oktober 2022 för att Leader Stockholmsbygd ska kunna skicka in en ansökan om verksamhetsstart.

Inför den nya stödperioden har Leader Stockholmsbygd samlat ett brett partnerskap som har tagit fram en ny utvecklingsstrategi för leaderområdet. Utvecklingsstrategin blir grunden till fortsatt verksamhet från år 2023. De offentliga aktörer som har medverkat i strategiarbetet är kommunerna Norrtälje, Österåker, Värmdö, Vaxholm, Haninge och Nynäshamn samt Region Stockholm. Tillsammans med områdets förenings- och näringsliv har de bidragit till SWOT-analys och formulerat utvecklingsbehov och utvecklingsmöjligheter.

De övergripande målen i utvecklingsstrategin är hållbara näringar och verksamheter samt hållbara och resilienta platser. Det första målet fokuserar på entreprenörskap som är inbäddat i det lokala samhället och värnar om det som bygden behöver för att utvecklas: sammanhållning, miljö och ekonomi. Det andra målet fokuserar på utveckling av multi-funktionella attraktiva platser.

Regeringen har avsatt 1,715 miljarder kronor för LEADER i nästa programperiod. Tidigare beslöt regeringen också om ny budget för två så kallade förlängningsår 2021–2022 samt stöd till framtagande av nya strategier med totalt 600 miljoner kronor. Av dessa 600 miljoner kronor tilldelades Leader Stockholmsbygd 14,3 miljoner kronor.

Föreningen har därtill ansökt om en budget för 2023–2027 på 44 miljoner kronor. Den 2 juni 2022 beslutade Jordbruksverket att godkänna föreningens budget och har tilldelat Leader Stockholmsbygd 44 miljoner kronor.

Enligt tillämpligt regelverk krävs så kallat övrigt offentligt stöd som medfinansiering av en Leaderbudget. Större del av denna offentliga medfinansiering säkerställs av medverkande kommuner och regionen och ska betalas ut årsvis i förskott till leaderföreningen. Leader Stockholmsbygd bedömer att en medfinansiering motsvarande 14,6 miljoner kronor är nödvändig för att kunna genomföra den lokala utvecklingsstrategin.

Regionledningskontorets förslag och motivering
Region Stockholm medverkar sedan år 2021 i Leader Stockholmsbygd, vilket bland annat innebär medfinansiering av verksamheten och tjänstemannamedverkan i styrelsen. Regionledningskontoret är positivt till Leader Stockholmsbygds verksamhet och bedömer att den bidrar till genomförandet av RUFS 2050 och Landsbygds- och skärgårdsstrategin för Stockholmsregionen. Leader Stockholmsbygd omfattar ett brett och sektorsövergripande lokalt förankrat partnerskap och skapar goda förutsättningar att samordna en plattform för fördjupad samverkan mellan berörda kommuner och ledamöter som representerar civilsamhället (TRN 2021–0088).

Region Stockholm har tidigare beretts möjlighet att yttra sig över utställt förslag till Leader Stockholmsbygds utvecklingsstrategi 2023–2027 (TRN 2021–0173). Region Stockholm var positiv till utvecklingsstrategin och ansåg att den skapar goda förutsättningar för samordning och delaktighet för utveckling av området.

Medel för finansiering av Leader Stockholmsbygd finns i budgetplanen för år 2023 och 2024 i tillväxt- och regionplanenämndens verksamhetsplan.

Regionledningskontoret föreslår därför att Leader Stockholmsbygds ansökan om Region Stockholms fortsatta medverkan och medfinansiering för programperioden år 2023–2027 beviljas förutsatt att tillväxt- och regionplanenämndens bidragsbudget är oförändrad åren 2023 och 2024 enligt verksamhetsplan 2022. För planperioden för 2025 - 2027 behöver budgeten omfördelas för att kunna finansiera ett fortsatt deltagande i Leader Stockholmsbygd.

Ekonomiska konsekvenser
Beslutet att bevilja Leader Stockholmsbygds ansökan om Region Stockholms fortsatta medverkan i och medfinansiering av Leader Stockholmsbygd innebär en total kostnad om tre miljoner kronor för programperioden år 2023–2027.

Carina Lundberg Uudelepp
Regiondirektör

Anton Västberg
Utvecklingsdirektör

Beslutsunderlag
1. Region Stockholms medverkan inom LEADER under Sveriges strategiska plan för den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027

Beslutsexpediering
1. Leader Stockholmsbygd

Godkänd av Carina Lundberg Uudelepp, 2022-09-09

Från:	Susanne Ortmanns
Till:	RLK Funk Registrator
Kopia:	Josefin Jackson
Ärende:	Till Tillväxt- och regionplanenämnden genom Regionledningskontoret
Datum:	den 3 juni 2022 07:55:57
Bilagor:	image001.png Skrivelse+LeaderSthlmsbygd_medfinansiering - signerat.pdf Bilaga_skrivelseLEADER.pdf

---

Till Tillväxt- och regionplanenämnden genom Regionledningskontoret

Vänligen ta del av bifogad skrivelse inklusive bilaga om fortsatt medfinansiering av Leader Stockholmsbygd.

Med vänliga hälsningar

Susanne Ortmanns
Verksamhetsledare

_____

Leader Stockholmsbygd
Hantverkargatan 24, 761 30 Norrtälje
+46 (0)762 13 18 10
www.leaderstockholmsbygd.se

Lokalt ledd utveckling
LEADER
STOCKHOLMSBYGD

Norrtälje 2022-06-02

Till Region Stockholm

Region Stockholms medverkan inom LEADER under Sveriges strategiska plan för den gemensamma jordbrukspolitiken 2023 – 2027

Jordbrukspolitiken förnyas inom EU och i Sverige. Regeringen har tagit fram en strategisk plan som beskriver landets jordbrukspolitik 2023–2027 och inkluderar projektstöd inom LEADER. För att Leader Stockholmsbygd ska kunna fortsätta sin verksamhet under den kommande stödperioden äskar vi medfinansiering av ny utvecklingsstrategi och ny budget.

Den strategiska planen ska bland annat förbättra den socioekonomiska strukturen i landsbygdsområden och bidra till levande landsbygder: ”Genom ett sektorsövergripande arbetssätt möjliggör Leader landsbygdsutveckling utifrån behov som grundar sig på lokala förutsättningar och det lokala områdets potential. Det har visat sig vara ett effektivt sätt att bidra till lokal utveckling och en attraktiv landsbygd.”

Kommunerna Östhammar, Norrtälje, Österåker, Värmdö, Haninge och Nynäshamn samarbetar sedan 2008 inom landsbygdsutveckling genom leadermetoden. Leadermetoden innebär landsbygdsutveckling genom ett trepartnerskap mellan ideella, offentliga och privata intressen som säkerställer en bred förankring i olika delar av samhället. Underifrånperspektivet gör att initiativ och projektprioritering genomförs på lokal nivå för att stimulera engagemang, innovation och lokalt anpassade lösningar.

Inför den nya stödperioden har Leader Stockholmsbygd samlat ett brett partnerskap som har tagit fram en ny utvecklingsstrategi för leaderområdet. Utvecklingsstrategin blir grunden till fortsatt verksamhet från 2023. De offentliga aktörer som har medverkat i strategiarbetet är kommunerna Norrtälje, Österåker, Värmdö, Vaxholm, Haninge och Nynäshamn samt Region Stockholm. Tillsammans med områdets förenings- och näringsliv har de bidragit till SWOT-analys och formulerat utvecklingsbehov och -möjligheter.

De övergripande målen i utvecklingsstrategin är *Hållbara näringar och verksamheter* samt *Hållbara och resilienta platser*. Det första målet fokuserar på entreprenörskap som är inbäddat i det lokala samhället och värnar om det som bygden behöver för att utvecklas: sammanhållning, miljö och ekonomi. Det andra målet fokuserar på utveckling av multifunktionella attraktiva platser. Leader Stockholmsbygds mål och

Leader Stockholmsbygd | Hantverkargatan 24, 761 30 Norrtälje
076 213 18 10 | info@leaderstockholmsbygd.se
www.leaderstockholmsbygd.se

LEADER
EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska struktur- och investeringsfonderna

insatsområden förstärker övriga utvecklingsaktörers strategier och insatser och bidrar genom leadermetoden till önskad utveckling.

Samtliga medverkande offentliga organisationer är representerade i Leaderföreningens styrelse. Leaderområdets förenings- och näringsliv ingår också i styrelsen och det är styrelsen som fattar alla beslut om stöd.

Regeringen har avsatt 1,715 miljarder kronor för LEADER i nästa programperiod. Tidigare beslöt regeringen också om ny budget för två så kallade förlängningsår 2021-2022 samt stöd till framtagande av nya strategier med totalt 600 miljoner kronor. Av dessa 600 mnkr tilldelades Leader Stockholmsbygd 14,3 mnkr. Föreningen har därtill ansökt om en budget för 2023 – 2027 på 44 mnkr. Besked om tilldelad budget väntas i juni 2022.

Det betyder att upp till 58,3 miljoner kronor kan komma att tillföras tätortsnära landsbygd och glesbygd (skärgård) i kommunerna Norrtälje, Österåker, Värmdö, Vaxholm, Haninge och Nynäshamn.

Enligt tillämpligt regelverk krävs så kallat övrigt offentligt stöd som medfinansiering av en LEADER-budget. Större del av denna offentliga medfinansiering säkerställs av medverkande kommuner och regionen och ska betalas ut årsvis i förskott till leaderföreningen. Leader Stockholmsbygd bedömer att en medfinansiering motsvarande 14,6 mnkr är nödvändigt för att kunna genomföra den lokala utvecklingsstrategin.

För att senast 15 oktober 2022 kunna skicka in en ansökan om verksamhetsstart, föreslår Leader Stockholmsbygd:

- att Region Stockholm fattar beslut om fortsatt medverkan i Leader Stockholmsbygd inklusive medfinansiering med 600 000 kr årligen mellan 2023 – 2027, samt
- att Region Stockholm nominerar en ledamot och en ersättare till styrelsen för Leader Stockholmsbygd.

Sune Fogelström

…….. ……..

Sune Fogelström, ordförande

Susanne Ortmanns, verksamhetsledare

Bilaga
Exempel från verksamheten 2016 - 2021

Skrivelse+LeaderSthlmsbygd_medfinansiering

Final Audit Report 2022-06-02

Created:	2022-06-02
By:	Susanne Ortmanns (susanne@leaderstockholmsbygd.se)
Status:	Signed
Transaction ID:	CBJCHBCAABAA5abln1FE6WZswOMqUu9OqvdY7IPVdtkm

"Skrivelse+LeaderSthlmsbygd_medfinansiering" History

Document created by Susanne Ortmanns (susanne@leaderstockholmsbygd.se)
2022-06-02 - 2:46:48 PM GMT- IP address: 178.30.147.30

Document e-signed by Susanne Ortmanns (susanne@leaderstockholmsbygd.se)
Signature Date: 2022-06-02 - 2:47:32 PM GMT - Time Source: server- IP address: 178.30.147.30

Document emailed to Sune Fogelström (sune@vahine.se) for signature
2022-06-02 - 2:47:35 PM GMT

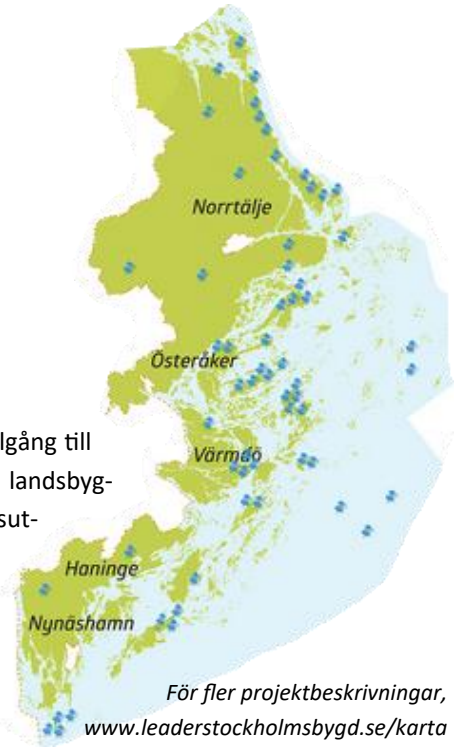
Email viewed by Sune Fogelström (sune@vahine.se)
2022-06-02 - 5:25:38 PM GMT- IP address: 66.102.9.181

Document e-signed by Sune Fogelström (sune@vahine.se)
Signature Date: 2022-06-02 - 5:28:09 PM GMT - Time Source: server- IP address: 217.213.110.8

Agreement completed.
2022-06-02 - 5:28:09 PM GMT

Lokalt ledd utveckling
LEADER
STOCKHOLMSBYGD

LEADER Stockholmsbygd

För fler projektbeskrivningar, www.leaderstockholmsbygd.se/karta

Leader är en metod för förändringsarbete som utgår utifrån lokala behov och förutsättningar. Stort fokus ligger på samverkan mellan organisationer i området samt samverkan mellan företag, föreningar och offentlig sektor. Erfarenheterna visar att insatser som är väl förankrade hos alla som berörs och som gynnar lokalsamhället lika mycket som de gynnar den som driver ett projekt, skapar mer hållbara resultat som ger effekter på sikt. Som inte försvinner när projektet är avslutat.

Leader Stockholmsbygd drivs av en styrelse som representerar ideell, privat och offentlig sektor. Styrelsen beslutar om inkomna projektansökningar, och leaderområdets utvecklingsstrategi styr vilka typer av insatser som kan beviljas. Mellan 2016 och 2021 beviljade styrelsen 73 projekt inom leaderområdet.

Projekten har handlat om tex utveckling och ökad samverkan mellan skärgårdsbutiker, nya koncept för ökad inflyttning till skärgården, ökad tillgång till teater och kultur på landsbygden samt lokal platsutveckling. Ett leaderkontor stöttar och utvecklar projekt samt följer upp verksamheten.

Leaders budget finansieras till 50 procent av EU:s strukturfonder, 17 procent kommer från svenska staten och 33 procent är s.k. övrig offentlig medfinansiering.

Totalt har mellan 2016-2021 ca 40 miljoner kronor i offentliga medel och nästan 13 miljoner kronor i privat insats (pengar och eget arbete), dvs. totalt 53 miljoner kronor tillförts landsbygd och skärgård i leaderområdet.

EXEMPEL NORRTÄLJE

Björkö konstnod

Björkö-Arholma skola utvecklas till nav för kultur och konst med ateljéer och publik verksamhet, i nära samspel med lokala föreningar och privatpersoner.

Projektet avser att bli en relevant plats för konsten och en del av samhällsutvecklingen i bygden, en injektion för lokal stolthet och nya samarbetsformer. Projektet bygger upp en unik verksamhet där lokala behov och konsten möts. Detta sker i samarbete med folk från bygden, dess föreningar, företag och den regionala och nationella konstvärlden. Norrtälje kommun stöttar extra genom att föreningen får hyra den före detta skolbyggnaden till rabatterad kostnad.

Föreningen Björkö konstnod ska inom ramen för projektet också ta fram en plan hur verksamheten på sikt kan stå på egna ben.

BJÖRKÖ KONSTNOD
ATELJÉER / RESIDENS / PROGRAM

Finansierat av EU:s landsbygdsfond, totalstöd ca 2,3 mnkr.

EXEMPEL VÄRMDÖ

Möja

Möja kulturella ungdomsrörelse har med stöd från Leader och Svenska Filminstitutet digitaliserat biografen på Möja.

Det lokala engagemanget var stort och över trettio volontärer utbildades och genomförde den första sommarsäsongen med stor framgång.

Bion blev snabbt en social mötesplats där bofasta, deltidsboende och tillfälliga besökare ka träffas och verka tillsammans för en levande bygd. Över 1 300 besökare kom till första sommarens filmvisningar. Stöd 238 750 kr, Svenska Filminstitutet 200 000 kr, privat medfinansiering 62 728 kr.

Möja turistförening har skapat en naturstig med informationstavlor om både natur, kultur och historiska sevärdheter i syfte att öka besökarens upplevelse och naturstigens attraktion. Stöd inom EU:s landsbygdsfond med ca 232 000 kr.

Lokalt ledd utveckling
LEADER
STOCKHOLMSBYGD

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska struktur- och investeringsfonderna

EXEMPEL NYNÄSHAMN

Ny portal www.visitlandsort.se

För att förbättra förutsättningarna på Landsort att kunna fortsätta som ett levande skärgårdssamhälle har en vision utvecklats att bygga en fysisk kunskapsstation och upplevelsecentrum om Östersjöns maritima arv och miljö på ön.

Efter ett flerårigt konceptarbete skapades nu med stöd från LEADER webbportalen visitlandsort.se. Tanken med webbportalen och på sikt ett upplevelsecentrum är att utnyttja Landsorts resurser inom det Maritima Kulturarvet och Natur & Miljö till att attrahera fler besökare och därmed skapa större underlag för ortens företagare, få startpunkt för nya företag och i slutänden bidra till att långsiktigt säkra jobb och fastboende.

Webbportalen kommer att drivas av Landsorts Sjö- och MiljöCentrum i samarbete med boende och företagare på Landsort. Projektet genomfördes i samarbete med Södertörns Högskola.

Finansierat inom EU:s landsbygdsfond med 396 000 kr och 80 000 kr från Region Stockholm.

EXEMPEL ÖSTERÅKER

Ingmarsö kulturlandskap

Ingmarsös jordbrukslandskap har under flera hundra år brukats och betats av djur. När öns bonde trappade ner lanserades projekt Ingmarsö kulturlandskap för att utveckla nya former för att kunna fortsätta bruka markerna.

För att långsiktigt möjliggöra en rationell och utökad djurhållning krävdes initialt investeringar i jordbruksutrustning, stängsel samt reparation av ladugård mm.

Projektet bildade bl.a. en arbetsgrupp bestående av bofasta och fritidsboende. Djurägare med får och hästar för landskapsvård, markägare som även själva är aktiva i landskapsvårdande insatser, samt personer med kompetens inom ekologi, projektadministration och kommunikation ingick i arbetsgruppen. 2018 skötte stiftelsen 10 hektar betes- och åkermark med jordbruksstöd.

EXEMPEL HANINGE

Musik i parken

I Tungelsta är den Gula Villan noden för bygdens musikliv. Med ett större förråd invid föreningen Musikcentralens hus i Tungelsta trädgårdspark kommer projektet att stärka bygden socialt, kulturellt och ekonomiskt.

Det finns ett stort behov av prisvärda repetitionslokaler i Tungelsta, och att kunna erbjuda fler utrymmen i Gula villan skulle gynna det lokala musik– och kulturlivet. Kulturföreningen Musikcentralen som driver projektet anordnar också varje år bland annat Trädgårdsrocken i parken intill Gula Villan.

Projektgruppen vill nu bygga ett externt förråd som kan rymma skrymmande utrustning samt en mobil utomhusscen som förenklar för arrangörer då basutbud som behövs för olika evenemang förvaras i direkt anslutning till parken. Det gynnar alla Trädgårdsparkens kulturarrangemang utomhus. Lokala produkter kan visas upp, och föreningen Folk och Trädgårds arbete kring hållbarhet och miljö får möjlighet att utvecklas. Bygden lyfts som plats att bo och verka i samt att besöka.

Finansierat av EU:s landsbygdsfond, stöd ca 0,5 mnkr.

Vid projektets början hade Stiftelsen inga marker med jordbruksstöd, 2018 skötte stiftelsen 10 hektar betes- och åkermark med jordbruksstöd.

På sikt kunde dock sådan verksamhet inte mäktas med i enbart ideell regi och en ny lantbrukare söktes som ville flytta till Ingmarsö. Under 2021 fann man en bondefamilj som ska bo på Ingmarsö och väcka nytt liv i jordbruksproduktionen.

ATL
20 NOVEMBER 2019
Ö söker bonde för unikt lantbruksjobb
Är du en erfaren och utbildad bonde som gillar idén med att kombinera kommersiellt lantbruk med naturvård?
Då finns det ett unikt jobb som skärgårdsbonde att söka.

Leaderprojektet skapade viktiga förutsättningar för denna lösning. Finansierat inom EU:s landsbygdsfond med ca 580 000 kr samt 138 00 kr i privat finansiering.